Trafikavdelningen
Juridik

Handläggare
Daniel Angermann
08-686 16 95
daniel.angermann@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-08-24

Trafiknämnden
2020-09-22, punkt 16

Ärende
TN 2020-0412

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Svar på skrivelse från (s) angående kvalitetssäkring av upphandlingar

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna har inkommit med skrivelse gällande kvalitetssäkring av upphandlingar mot bakgrund av att en av trafikförvaltningens leverantörer, Idemia, enligt uppgift blivit placerad på Världsbankens lista över företag som blir föremål för sanktioner till följd av misstänkta oegentligheter.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 24 augusti 2020

Skrivelse från (s) angående kvalitetssäkring av upphandlingar, daterad den 17 mars 2020

Förslag till beslut

Förvaltningschefen föreslår att trafiknämnden beslutar följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

Förvaltningen ombeds i skrivelsen att redogöra för tre frågor.

- Vilka möjligheter finns att bryta det ingångna avtalet med Idemia?

- Vilka möjligheter finns att i redan ingångna avtal tillföra klausuler som möjliggör för trafikförvaltningen att ensidigt bryta avtal vid liknande allvarliga händelser som beskrivits ovan?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att undvika att liknande situationer uppstår?

Fråga 1.

Det aktuella avtalet med Idemia tilldelades anbudsgivaren Oberthur under 2014 (efter namnändring år 2017 Idemia Sweden AB). Avtalstiden sträckte sig över tre år med möjlighet till sammanlagt tre förlängningar (optioner). Samtliga optioner har lösts ut och avtalet löper ut under 2021.

I en situation som den här aktuella har trafikförvaltningen möjlighet att bryta ingångna avtal med en leverantör om leverantören har gjort sig skyldig till sådan brottslighet som enligt upphandlingslagstiftningen ska medföra uteslutning från upphandlingen. En sådan grund är t.ex. om det har meddelats en lagakraftvunnen dom mot leverantören avseende korruptionsbrott. Om leverantören är en juridisk person ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings, eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören. Enligt lagen innebär detta att en person som ingår i styrelsen, är firmatecknare eller är verkställande direktör för ett svenskt aktiebolag får antas ingå i denna personkrets.

Idemia Sweden AB, som är trafikförvaltningens avtalspart, har blivit placerad på Världsbankens lista på grund av misstänkta oegentligheter begångna av Idemia France SAS (tidigare Oberthur Technologies SA). Det svenska bolaget har inte, såvitt trafikförvaltningen känner till, lagts till last att det varit involverad i de påstådda oegentligheterna. Trafikförvaltningen bedömer mot denna bakgrund att någon möjlig uteslutningsgrund enligt gällande svensk lagstiftning och regelverk som medför rätt att häva avtalet med Idemia Sweden AB inte föreligger. Det finns inte heller någon annan avtalsrättslig grund som medför rätt till hävning i förevarande fall.

Fråga 2.

Det är principiellt möjligt att göra ändringar i och tillägg till ingångna avtal, såvida dessa håller sig inom ramen för upphandlingslagstiftningens regler om ändring av avtal. Utöver de rent legala förutsättningarna som behöver beaktas behöver parterna givetvis vara överens om eventuella ändringar. Det finns ingen möjlighet att ensidigt införa klausuler, oavsett vad aktuell klausul gäller.

Fråga 3.

Trafikförvaltningen ser allvarligt på alla misstankar om överträdelser av gällande lag. I förvaltningens upphandlade avtal ställs därför tydliga krav på att leverantörerna, inklusive anställda, alltid ska följa gällande rätt i form av lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter m.m.

All information om leverantörer och/eller anbudsgivare som kommer till förvaltningens kännedom värderas utifrån de möjligheter förvaltningen har upphandlingsrättsligt och avtalsrättsligt, i enlighet med EU:s upphandlingsdirektiv, svensk upphandlingslagstiftning samt enligt ingångna avtal.

Världsbankens lista över företag som inte får delta i upphandlingar är relevant och gällande för upphandlingar med bidrag eller finansiering genom lån från Världsbanken och som ska genomföras i enlighet med Världsbankens upphandlingsregler. Att ett företag finns med på Världsbankens sanktionslista innebär dock inte med automatik att det finns en uteslutningsgrund enligt EU:s och därmed svensk upphandlingslagstiftning. Den utgör dock likväl information som kan ligga till grund för att kontrollera de bakomliggande omständigheterna och vidta de åtgärder som är möjliga och lämpliga enligt ingångna avtal.

Sara Catoni
Tf förvaltningschef

Region Stockholm

SKRIVELSE
2020-03-17

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Trafiknämnden

Skrivelse angående kvalitetssäkring av upphandlingar

En allvarlig situation uppdagades nyligen där företaget som idag tillverkar Access korten, Idemia, har blivit placerat på Världsbankens lista över företag som blir föremål för sanktioner. Detta görs efter fleråriga utredningar. Idemia svartlistas efter ”korrupt och svekfullt agerande”. Flera svenska myndigheter, däribland Riksrevisionen och Försvarsmakten, uppger nu att de stoppat inköp från Idemia, det gör dock inte trafikförvaltningen.

Vi socialdemokrater har förståelse för att ingångna avtal kan vara svåra att bryta men vill ändå efterfråga en djupgående beskrivning av hur avtalet med Idemia ser ut och vilka möjligheter som finns att bryta det.

Den här händelsen är även ett tillfälle att lära för framtiden för hur vi säkerställer företag som vi upphandlar inte bara följer svensk lagstiftning utan inte heller agerar förtroendeskadligt i utlandet.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi ställa följande frågor:

- Vilka möjligheter finns att bryta det ingångna avtalet med Idemia?
- Vilka möjligheter finns att i redan ingångna avtal tillföra klausuler som möjliggör för trafikförvaltningen att ensidigt bryta avtal vid liknande allvarliga händelser som beskrivits ovan?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att undvika att liknande situationer uppstår?